

JUHLAJULKAISU

**SUOMALAINEN
LAKIMIESYHDISTYS**

1898 · 22/10 · 1948

SUOMALAINEN LAKIMIESYHDISTYS

TOIMITUSKUNTA:

AARNE REKOLA

V. MERIKOSKI

TAUNO TIRKKONEN

ILMARI MELANDER

TYRVÄÄN KIRJAPAINO OY - VAMMALA 1948

ISSN 0356-7222

ISBN 978-951-855-702-2 (PDF)

Y. J. Hakulinen

Abstraktisen velkasitoumuksen käsitteestä

Velvoiteoikeudessa erotetaan toisistaan abstraktiset ja kausaaliset sitoumukset. Rajankäynti näiden sitoumuslajien välillä on saanut enentynyttä merkitystä velkakirjalain säättämisen johdosta, koskapa tämän lain soveltamisala näyttää voitavan keskitetysti ilmaista abstraktisen velkasitoumuksen käsitettä käyttämällä. Tällöin on kuitenkin oltava selvillä siitä, mitä tällä käsitteellä teoreettisesti hyväksyttävän kielenkäytön mukaan tarkoitetaan.

Suomalaisessa oikeustieteessä ilmenee tavatonta horjuvaisuutta abstraktisen sitoumuksen määrittelyn suhteen.

Hernbergin ja *af Hällströmin* mukaan abstraktisilla sitoumuksilla olisi tarkoitettava vain juoksevia velkakirjoja, ja velkasitoumuksen abstraktisuus merkitsisi siis tämän mukaisesti sitä, ettei sitoumuksen oikeusperusteeseen (causa) voida vedota vilpittömässä mielessä olevaa kolmatta henkilöä kohtaan.¹ Näin rajoitettu abstraktisen sitoumuksen käsite, jättäessään sitoumuksen antajan ja saajan välisen suhteen määritelmän ulkopuolelle, poikkeaa täydelleen siitä, mitä käsitteellä pohjoismaisessa ja mannermaisessa oikeustieteessä yleensä tarkoitetaan, ja on tuollaisen käsitteen käyttö niin ollen omansa aiheuttamaan sekaannusta. Helppoa on myös huomata, ettei todellista tarvetta ole sanotunlaisen abstraktisuuskäsitteen luomiseen, koska kaikki se, mitä sillä tahdotaan ilmaista, sisältyy jo *juoksevan sitoumuksen* käsitteeseen. Sanottuun käsittemäärittelyyn ei sen vuoksi voida yhtyä.

Toinen abstraktisen sitoumuksen käsitteen käyttötapana on, että luetaan sen piiriin velkasitoumukset, jotka ovat syntyessään täydellisesti riippumat-

¹ *Hernberg, Gäldförhållandet*, s. 135, *af Hällström, JFT* 1948 s. 128.

tomia sitoumuksen oikeusperusteesta. Tässä merkityksessä näkee kuitenkin tätä käsitettä oikeustieteessämme käytettävän vain harvoin, ikäänkuin ohimennen,² sillä yleensä meillä ollaan selvillä siitä, ettei ole mahdollista antaa velkasitoumusta sillä tavoin »abstraktisena», että perussuhteen puutteellisuudet olisivat pystymättömiä mitenkään vaikuttamaan sitoumuksen tehokkuuteen. Poikkeusasemassa eivät ole myöskään juoksevat velkakirjat, sillä tällöin voidaan perusteväite kohdistaa sitoumuksen ensimmäiseen saajaan sekä myös kolmanteen henkilöön, joka ei ole vilpittömässä mielessä. Vekselinkään antamisella ei perussuhteen vaikutuksia voida täydellisesti eliminoida. Tosin ei vekselin hyväksyjä A, joka on tunnustanut B:n C:lle tai tämän määräämälle asettaman vekselin, voi edes vekselin ensimmäistä saajaa C:tä (remittentti) vastaan tehdä väitettä hänen ja B:n välisen oikeussuhteen nojalla, josta C on tietämätön, vielä vähemmän B:n ja C:n väliseen suhteeseen viittaamalla, mutta mikään ei estä häntä kohdistamasta edunpalautusvaadetta asettajaan B:hen ja siten korjaamasta vekseli- ja perussuhteen välistä ristiriitaa.

Useammin kuin meillä näkee varsinkin varhaisemmassa pohjoismaisessa ja myös saksalaisessa oikeustieteessä sitoumuksen abstraktisuudella tarkoitettavan sanotunlaista »täydellistä abstraktisuutta». Tästä käsitteen käyttötavasta ollaan kuitenkin, koska sen virheellisyys on ilmeinen, yhä yleisemmin luopumassa.³

Kolmantena ja oikeampana abstraktisen sitoumuksen käsittemäärittelynä on mainittava se, jonka mukaan tuollainen sitoumus ei ole perussuhteesta kokonaan erotettu ja siitä täydellisesti riippumaton velvoite, vaan sellainen sinänsä itsenäinen sitoumus, jonka voimaansaattaminen on *välillisesti* riippuvainen perussuhteesta. Abstraktinen sitoumus siis tosin voidaan perussuhteeseen nojautumatta panna kanteen perusteeksi, mutta se ei erottaudu perussuhteesta täydellisesti, vaan syrjäyttää tämän vain *toistaiseksi*, s.o. sikäli kuin velallinen ei siihen vetoa ja toteennäytä, että sitoumukselta puuttuu riittävä oikeusperuste. Tässä merkityksessä ovat ab-

² Näin nähtävästi Kivimäki, DL 1948 s. 36 s. lausuessaan, ettei velkakirjalain alaa voida määritellä abstraktisen velkakirjan käsitettä käyttämällä, koska ei ole mahdollista mennä pitemmälle kuin velkakirjalain perustelujen erään kohdan mukaisesti sanoa, »että velkakirjan sinänsä sitovan vaikutuksen ei tarvitse olla kirjan perusteena olevan oikeussuhteen varassa».

³ Vrt. kriittiseltä kannalta esim. *Enneccerus—Lehmann*, Lehrb. § 197 IV.

straktisen sitoumuksen käsitettä meillä käyttäneet mm. *Serlachius*,⁴ *Chydenius*,⁵ *Kivimäki*⁶ ja tämän kirjoittaja.⁷

Läheisesti viimeksi mainittuun abstraktisuuskäsitteen määrittelyyn liittyy ns. *muodollinen abstraktisuuskäsite*, jonka mukaan abstraktisia velkasitoumuksia ovat ne, joissa ei ole mainittu sitoumuksen oikeusperustetta eli kausaa. Tässä määrittelyssä pidetään silmällä sitä ulkonaista tosiasiaa, että velkasitoumuksesta puuttuu perustemaininta, ja abstraktinen sitoumus merkitsee tämän mukaisesti *ulkonaisesti itsenäistä* velvoittautumista. Mutta velkasitoumuksen muodollinen abstraktisuus on samalla yleensä sen *aineellisen abstraktisuuden* edellytyksenä, niin että sitoumusta ei voida pitää aineellisesti abstraktisena, *ellei* sitä ole annettu abstraktisessa asussa ja siis sitä perustetta mainitsematta, jonka varassa sitoumuksen antaminen on tapahtunut.⁸

Muodollinen abstraktisuuskäsite perustuu myöhäisroomalaiseen velkakirjapraksikseen. Silloin alettiin käyttää toiselta puolen perustemaininnan sisältäviä velkakirjoja, »*cautiones discretæ*», ja toiselta puolen perusteestaan kokonaan vaikenavia, kausalisuimattomia sitoumuskirjoja, »*cautiones indiscretæ*», jotka jälkimmäiset siis ovat abstraktisen velkakirjan perusmuoto. Tässä, indiskreettisen sitoumuksen merkityksessä on abstraktisen sitoumuksen (abstrakt förbindelse) käsitettä käytetty myös *pohjoismaisia velkakirjalakeja* valmistettaessa, sekä niiden yleisperusteluissa,⁹ että 1 §:n perusteluihin sisällytetyissä velkakirjan käsittemäärittelyissä (vrt. jälj.). Sen mukaisesti määritellään myös uudemmassa pohjoismaisessa velvoiteoikeudellisessa kirjallisuudessa abstraktinen sitoumus sellaiseksi luvannaksi, »som ikke angiver sin Skyldgrund».¹⁰ Suomalaisessa oikeustieteessä oli tämä käsitystapa jo aikaisemmin saanut vakiintuneen jalansijan.¹¹

⁴ *Serlachius* (—*Cederberg*), *Obligationioikeuden oppikirja*, s. 81 ss.

⁵ *Chydenius*, *Finsk kontraktsrätt*, I, 3 p., s. 191 ss.

⁶ *Kivimäki*, *Siviilioikeuden yleiset opit*, 2 p., s. 74. Vrt. edellä aliv. 2.

⁷ *Hakulinen*, *Perusteettoman edun palautus*, s. 77, 83 s., *Obligationenrecht*, s. 10 s., *Velkakirjalaki*, s. 44 s. Ks. edelleen esim. *Granfelt*, *Finlands växelrätt*, s. 5 s.

⁸ Tästä säännöstä mm. *solvendi causa* tapahtuvien velvoittautumisten suhteen tehtävistä poikkeuksista vrt. *Hakulinen*, *Perusteettoman edun palautus*, s. 79 s.

⁹ Ruotsin LvK:n ehd. (SOU 1935: 14) s. 32, 34, 37, Suomen ehd. (komit. miet. n:o 1 v. 1936) s. 18, 19, 20.

¹⁰ *Ussing*, *Aftaler*, 2 p., s. 113.

¹¹ Ks. esim. *Wrede*, *Obligationsrättens allm. del*, 3 p., s. 152, *Serlachius* (—*Cederberg*), m.t. s. 81, *Chydenius*, m.t. s. 191, *Ekström*, *Privaträttens allm. lärör*, s. 718, *Hakulinen*, *Perusteettoman edun palautus*, s. 77.

Abstraktisen velkasitoumuksen käsitteestä

Pohjoismaiden velkakirjalakeihin ei ole otettu nimenomaista velkakirjakäsitteen määrittelyä, mutta lakien 1 §:n perusteluissa ilmoitetaan velkakirjalla tarkoitettavan »ulkonaisesti itsenäisiä» maksunlupauksia.¹² Tämän nojalla on Tanskan, Norjan ja Suomen velkakirjalakeja tulkittaessa nimenomaan todettu, että velkakirjalaki varsinaisesti koskee vain sellaisia kirjallisia sitoumuksia, jotka ovat ulkonaisesti itsenäisiä ja siis edellä mainitun muodollisen käsitelmäritelmän mukaan abstraktisia sitoumuksia.¹³ Tämä kanta on katsottava omaksutun myös Ruotsin oikeustieteessä päättäen siitä, että sikkäläisessä velkakirjalain selitysteoksessa muistutuksesta siteerataan lainvalmistelukunnan ehdotuksessa oleva velkakirjakäsitteen määritelmä.¹⁴

Tärkeänä syynä siihen, että vain abstraktiset eli ulkonaisesti itsenäiset sitoumukset on tahdottu sisällyttää velkakirjalain varsinaiseen soveltamisalaan, on tietenkin se, että laki koskee ei ainoastaan tavallisia, vaan myöskin juoksevia velkakirjoja. Ei ole mitään aihetta sallia käytettävän juoksevina velkakirjoina kirjallisia sitoumuksia, joissa yksityiskohtaisesti selostetaan sitoumuksen oikeusperustetta ja jotka tämän johdosta saavat sellaisen ehdollisen sitoumuksen luonteen, että ne ehdon jäädessä toteutumatta menettävät tehonsa, kenen kädessä ne lienevätkin. Tällaisilla papereilla ei olisi juokseville velkakirjoille luonteenomaista kaupattavuutta, sillä sitoumuksen epämääräisyys pidättäisi kolmatta miestä ottamasta niitä vastaan, vaikkapa sitoumus muissa kuin oikeusperustetta koskevissa osin saisikin hyväkseen juoksevan velkakirjan edut.

Metodiselta kannalta on taas huomattava, että laki olisi menettänyt rakenteellista kiinteyttään, ellei sitä olisi laadittu yhtenäisen velkakirjakäsitteen varaan. Se seikka, että sisällöltään kausaalisten velka-

¹² »Att skuldebrevet, i stort sett, utgöra ensidiga, till det yttre fristående, skriftliga utfästelser att erlägga ett penningbelopp, torde, utan någon legal definition, stå klart för envar», lausutaan Ruotsin LvK:n ehdotuksessa s. 41 ja Suomen ehdotuksen perusteluissa sanotaan samaten (vaikkakin kielellisesti epätyydyttävästi), että velkakirjat ovat »ulko-kohtaisesti erillisiä» sitoumuksia (s. 28). Tanskan ehdotuksessa sanotaan (s. 18): »Som Gaeldsbrev bør man kun betegne en skriftlig Erklaering, der hjemler en i Hovedsagen ubetinget, ensidig Fordring paa et Pengebelop.»

¹³ Ussing ja Dybdal, Gaeldsbrevslovene, s. 6; Ussing, Enkelte Kontrakter, 2 p., s. 82; Villars-Dahl, Gjeldsbrevloven, s. 7; Hakulinen, Velkakirjalaki, s. 48.

¹⁴ Marks von Würtemberg ja Sterzel, Lagen om skuldebrev, 2 p., s. 22. Tarpeettomalta näyttää af Hällströmin tässä kohden lausuma epäily, JFT 1948 s. 128.

kirjojen. jäädessä lain varsinaisen soveltamisalan ulkopuolelle sen säännökset ovat niihin sovellettavissa vain analogiateitse, tietää niin vähäistä haittaa lakia tulkittaessa, ettei yksistään sen vuoksi olisi ollut aihetta luopua panemasta yhtenäistä velkakirjakäsitettä lain perustaksi.

Se tulkintatehtävä, mikä aiheutuu siitä, ettei juoksevan velkakirjan etuja voida suoda muille kuin ulkonaisesti abstraktisille sitoumuksille, ei liioin voi aiheuttaa lain soveltajalle vaikeuksia. Tähänastisen käytännön mukaisesti tullaan epäilemättä velkakirjalainkin voimassa ollessa juoksevat sitoumukset laatimaan hyvin lyhytsanaisesti, sillä jokainen ilman muuta ymmärtää, että pitkistä puheista velkakirjan kaupattavuus kärsii. Kun pelkät enuntiatiiviset perustemaininnat eivät ole ristiriidassa abstraktisuuskäsitteen kanssa, ei juoksevia sitoumuksia laadittaessa ole pakko pyrkiä sellaiseen niukkuuteen, ettei ylimalkaistakaan mainintaa perussuhteesta sisällytetä velkakirjaan. Mutta kun toiselta puolen otetaan huomioon, että perustemaininnan, pysyäkseen pelkästään enuntiatiivisenä, tulee olla niin lyhykäinen ja ylimalkainen, ettei sitä voida käsittää velkakirjan sitovuuden ehdoksi, ja ettei selläinen maininta siis millään tavoin lisää sitoumuksen antajan suojaa kolmatta henkilöä kohtaan, joka toimii vilpittömässä mielessä, on, tulkintavaikeuksien välttämiseksi, parasta menetellä käytännössä siten, että juoksevat sitoumukset annetaan täysin puhtaina eli vapaina tuollaisista ylimalkaisistakin perustemaininnoista.

Sitä, että velkakirja oli annettu ulkonaiselta asultaan abstraktisena, ei vanhemman lain mukaan tarvinnut seurata, että sitoumus olisi ollut käsitettävä myös aineellisesti abstraktiseksi.¹⁵ Perustemainintaa sisältämättömän velkakirjan antaja saattoi siis kiistää antamansa sitoumuksen aineellisen abstraktisuuden, jolloin sitoumuksen saajan asiana oli todistaa, että sitoumuksella oli tällainen luonne, sen voimakkaan tosiasiallisen pre-

¹⁵ Vrt. *Serlachius* (—*Cederberg*) m.t. s. 83; *Hakulinen*, Perusteettoman edun palautus, s. 78, 87. Tässä yhteydessä on syytä huomauttaa siitä, ettei *Serlachius* riittävän tarkoin erota toisistaan muodollista ja aineellista abstraktisuutta. S. 81 hän määrittelee abstraktiseksi sitoumuksen, jossa »oikeusseuraamus yksin on ilmaistu ja määräävä peruste jätetty mainitsematta», mutta s. 83 hän toteaa, ettei nimetylle henkilölle asetettu velkakirja ole »abstraktinen» yksistään sen johdosta, »että velkaperuste on jätetty velkakirjassa mainitsematta». Jälkimmäisessä lauseessa hän siis itse asiassa käyttää *aineellista* abstraktisuuskäsitettä, ja sanottu määritelmä taas koskee sitä, millaista sitoumusta on pidettävä *muodollisesti* abstraktisena. Näin ymmärrettynä *Serlachiuksen* esitykseen ei jää loogillista ristiriitaa.

sumtion kuitenkin tukiessa hänen näyttövelvollisuuttaan, että sitoumus, joka ei sisällä perustemainintaa, on katsottava aineellisestikin abstraktiseksi.¹⁶ Käytännöllisesti tyydyttävämpi on se mm. Ranskan ja Italian oikeutta tulkittaessa omaksuttu kanta, jonka mukaan kantaja on lopullisesti todistanut sitoumuksen aineellisen abstraktisuuden pelkästään sillä, että hän on esittänyt kausalisuimattoman sitoumuksen.¹⁷ Velkakirjalain säätämisen johdosta Suomen oikeuden on katsottava siirtyneen samalle kannalle. Kun VKL 1 §:n mukaan sitoumuksen antajan tulee *vastata* (»vastatkoon») sitoumuksestaan, vaikkapa siihen ei olisi otettu mainintaa perussuhteesta, tämä tietää sitä, että sitoumuksen antaminen on dispositiivinen, konstitutiivinen toimi, jolla luodaan, perusvelvoitteen rinnalle, omasta voimastaan sitova velvoite. Ja kun laki mainitsee vain *perustevelvoitteen* sellaisena oikeuskeinona, jolla velallinen voi torjua vastuunsa tuosta abstraktisesta sitoumuksesta, niin tähän täytyy sisältyä, että sitoumuksen antaja ei voi perussuhteeseen nojautumatta ja siis ainoastaan väittämällä, ettei sitoumusta ollut tarkoitettu omasta voimastaan velvoittavaksi, pakottaa velkojaa erikseen todistamaan, että sellaista velvoittautumista oli tarkoitettu. Eri asia on, että jos itse kysymys siitä, onko velkakirja edes muodoltaankaan sellainen sitoumus, johon velkakirjalakia, ulkonaisesti abstraktisia sitoumuksia koskevana, voidaan soveltaa, velkoja tämän kysymyksen selvittämiseksi saattaa joutua esittämään näyttöä myös siitä, että asianosaisten tarkoituksena on ollut *aineellisesti* abstraktisen velvoitteen luominen.

Voimassa olevan oikeuden on siis katsottava olevan periaatteellisesti sillä kannalla, että velkakirjan ulkonainen abstraktisuus on ilman muuta osoituksena sen aineellisesti abstraktisuudesta. Kausalisuimaton sitoumus on aineellisesti itsenäinen velvoite eikä pelkkä todistusväline (instrumentum). Se voidaan, perussuhteeseen mitään viittausta tekemättä, panna kanteen perusteeksi, koska tuollainen sitoumus on sinänsä velvoite ja siis riittävä yksilöimään kanteen (OK 11:1). Ns. yksipuolistakaan tuomiota antaessaan tuomarilla ei ole valtaa olla tuollaista sitoumusta hyväk-

¹⁶ Vrt. Hakulinen, m.t. s. 87. Samalla kannalla Saksan oikeus: RGKomm. § 780, 3 (Lobe), Enneccerus—Lehmann, Lehrs. § 198 I 1.

¹⁷ Ks. Aubry ja Rau, Cours de droit civil français, IV, 5 p., § 345 (20); Capitant, De la cause des obligations, 3 p., s. 368 ss.; Ruggiero, Istituzioni di diritto civile, I, 7 p., s. 266 ss., III, 7 p., s. 277, 281 s. Vrt. myös Degenkolb, DogmJhrb 56 s. 243.

symättä kanteen ja tuomion pohjaksi sen vuoksi, ettei sitoumuksesta käy ilmi koko »totuus» eli se oikeussuhde, jonka perusteella sitoumus on annettu (OK 12: 3).

Itsenäisyydestään huolimatta ei abstraktinen sitoumus ole kokonaan riippumaton perussuhteesta. Sen antamisen kautta ei perussuhde häviä. Sillä luotu abstraktinen velkasuhde ainoastaan astuu perussuhteen rinnalle, ja velallinen voi perussuhteesta johdettavin väittein, mikäli hän pysyy näyttämään ne toteen, torjua abstraktiseen sitoumukseen perustuvan velkomuksen, paitsi jos kysymys on juoksevasta velkakirjasta, joka on joutunut vilpittömässä mielessä olevan kolmannen henkilön haltuun. Abstraktisen sitoumuksen riippuvaisuus perussuhteesta näkyy myös siitä, että tuollaiseen sitoumukseen perustuvan saamisen siirtäminen ilman muuta aiheuttaa perussaamisenkin siirtymisen sikäli kuin se määrältään vastaa tätä ja ettei saamista voida velallisen konkurssissa valvoa kumulatiivisesti abstraktisen velkakirjan ja perussaamisen nojalla (vrt. KS 69 § 1 mom.). Se relatiivinen itsenäisyys, mikä abstraktisen sitoumuksen osoittamalla saamisella perussuhteeseen nähden on, aiheuttaa toiselta puolen mm. sen, että tuo saaminen saattaa vanhentua perussaamista aikaisemmin, jos sen määräaikainen valvominen laiminlyödään.¹⁸

Velkasitoumuksen aineellinen abstraktisuus eli itsenäisyys johtaa, kuten havaittiin, pitämään sitä rinnakkaissitoumuksena. Eräissä tapauksissa puuttuu tuollaiselta sitoumukselta kuitenkin rinnakkaisvelvoitteen luonne. Jos abstraktinen velkakirja annetaan velan uudistamiseksi (novandi

¹⁸ Vrt. *Rekola*, Saamisoikeuden vanhentuminen (I), s. 88. Vastaavasti ei myöskään pelkkä abstraktisen saamisen valvominen riittäne estämään perussaamisen preskriptiota. Mutta saamisen keskinäinen riippuvaisuus aiheuttaa kuitenkin sen, ettei velkoja voi jättämällä perussaamisen valvomatta riistää velalliselta oikeutta johtaa perussuhteesta väitteitä abstraktiseen saamiseen nojautuvaa velkomusta vastaan.

Velallisen taas ei tarvitse puolestaan erikseen valvoa »väiteoikeuttaan» estääksensä sen »vanhentumisen». Tosin on abstraktiseen sitoumukseen kohdistuva velallisen väiteoikeus juridisesti konstruoitavissa siten, että se on vain velallisen vapautuskondiktio (condictio liberationis) seuraus, mistä voitaisiin katsoa seuraavan, että samoin kuin kondiktio- eli edunpalautussaaminen vanhentuu kymmenen vuoden kuluessa myös edun saannin torjumista tarkoittava väitekin olisi saman preskriptiosäännön alainen (näin *Hakulinen*, Perusteettoman edun palautus, s. 346 s.). Mutta miten kysymykseen edunpalautusväitteen vanhentumisesta muita kondiktioilanteita silmällä pitäen suhtauduttaneenkin, velallisen ei voida katsoa menettävän väiteoikeuttaan abstraktisen saamisen suhteen sen johdosta, ettei hän ole kymmenen vuoden kuluessa ilmoittanut velkojalle väiteperustettaan.

Abstraktisen velkasitoumuksen käsitteestä

causa), ei sillä luotu velvoite astu perusvelvoitteen rinnalle, vaan sen sijaan, ja milloin velkakirja annetaan velvoitteen täyttämiseksi (solvendi causa), ei tätä velvoitetta tietenkään ole tarkoitettu jättää voimaan, vaan se lakkaa samalla kun velkakirja sen täyttämiseksi annetaan. Siitä huolimatta on perusteväite näissäkkin tapauksissa mahdollinen.¹⁹

Erikoisasemassa on vihdoin sopimus, joka tunnustetaan lahjoitustarkoituksessa (donandi causa). Tällaisen ns. velvoitelahjan yhteydessä eivät lahjan antaminen ja siihen johtava perussuhde ole toisistaan erotettavissa, sillä vastikkeeton velvoittautuminen sinänsä merkitsee lahjoittamista.²⁰ Varsinaista perusteväitettä ei siis sitoumuksen saajaan, mikäli sitoumus muuten on tullut voimaan, voida tällöin kohdistaa, vaan sitoumus on peräytettävissä ainoastaan motivierehdyksen vuoksi, milloin lahjansaaja tekee antajalle huomattavaa vääryyttä (LahjaL 5 §). Sanotussa suhteessa on asiaan vaikuttamatonta, onko lahjakirjassa viitattu lahjoitustarkoitukseen vai jätetty se mainitsematta. Kausaalisen ja abstraktisen sitoumuksen erottamisella ei toisin sanoen ole näissä tapauksissa merkitystä velvoittautumisesta sitoumuksen antajan ja saajan välille syntyvien aineellisten oikeusvaikutusten kannalta.

¹⁹ Ks. Hakulinen, Velkakirjalaki, s. 46, Perusteettoman edun palautus, s. 79 s.

²⁰ Ks. Hakulinen, Velkakirjalaki, s. 47, 249 ss.